

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

9.1 Miten vuoden 1906 eduskuntaudistus muutti kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon? 12 p.

9.2 Analysoi eri puolueiden tavoitteita aineistojen 9.A, 9.B ja 9.C pohjalta ja arvioi, millaisen kuvan ne antavat aikansa suomalaisesta yhteiskunnasta. 18 p.

ENSIMMÄINEN SORTOKAUSI 1899-1905

Taustaa:

- **Venäjän kansainvälinen asema heikkeni.**
 - Venäläiset pelkäsivät Pietarin turvallisuuden puolesta, koska Eurooppaan oli syntynyt uusi suurvalta Saksa.
- **Venäjällä levisi nationalismi.**
- **Venäjä pystyi alistamaan ja liittämään Suomen**
 - Vasta nyt Venäjän hallinto oli esimerkiksi koulutetun virkamiehistön myötä kehittynyt sellaiseksi, että se pysti liittämään Suomen hallinnollisesti kiinteämmin maahansa.
- **Suomen erillisuus Venäjästä alkoi näkyä**
 - Suomi kehittyi 1800-luvun jälkipuoliskolla sekä taloudellisesti että yhteiskunnallisesti.

TAUSTAA

1. **NII heikko** → valtaa muille ryhmille
2. **Venäjän kansainvälinen asema heikkeni**
 - Saksa vs. Venäjä ja Ranska
3. **Luoteisrajan ja Pietarin turvallisuus**
(Saksan hyökkäys Suomen kautta)
4. **Suomen erityisasema ja suomalaisten erioikeudet ärsyttivät**

TAUSTAA

5. Nationalismin nousu Venäjällä

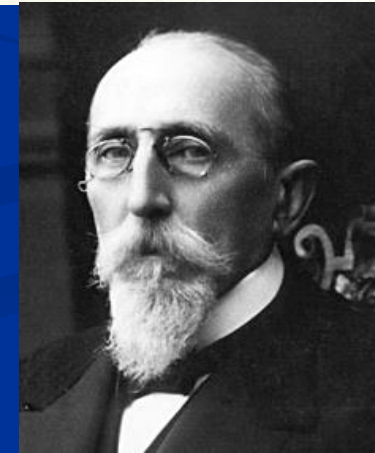
- panslavistit ja slavofiilit → vähemmistökansat sulautettava Venäjään (Puolan kapina)

6. Nationalismi muualla: Pienten kansojen itsenäistymispyrkimykset: suomalaiset halusivat vahvistaa autonomiaa

- K.F. Ordin (Kirja: Pokorenije Finljandii = Suomen valloitus ”Suomen syöjä”)
- Leo Mechelin, perustuslaillinen valtiomies

”Suomen suuriruhtinaskunta on suvereeni valtio ja tasaveroisessa unionisuhteessa Venäjään.”

L. Mechelin

Helmikuun manifesti → venäläistäminen alkaa

- 1. Lainsäädännön yhdenmukaistaminen**
- 2. Helmikuun manifesti: Bobrikoville diktaattorin oikeudet**
- 3. Kieliasetus: Venäjä virkakieleksi (+opetus)**
- 4. Suomen armeijan lakkauttaminen → asevelvollisuuslaki**

Muu venäläistäminen (Bobrikovin muistio);

- Venäläisille virkoja Suomessa
- Ministerivaltiosihteerin valtaa supistettava
- Raha- ja tullilaitoksen yhdistäminen
- Lehdistön sensuuri
- Santarmilaitos urkintaa varten
- Maastakarkoitukset

Autonomian rajoitukset ja venäläistämistoimet

1890	■ <u>Postimanifesti</u> lopetti Suomen postilaitoksen.
1899	■ Helmikuun manifestin mukaan koko valtakuntaa koskevat <u>lait oli säädettävä Venäjän lainsäädäntöjärjestyksessä</u> . Suomen valtiopäiville jäi vain lausunto-oikeus.
1900	■ <u>Kielimanifesti</u> laajensi venäjän käyttöä virkakielenä ja opetusta oppikouluissa.
1901	■ <u>Asevelvollisuuslain</u> mukaan Suomen oma sotaväki lakkautettiin ja suomalaiset määrättiin suorittamaan asepalvelus Venäjän armeijassa.
1903	■ <u>Kenraalikuvernööri Bobrikov sai diktaattorin oikeudet</u> , mistä seurasi sanomalehtien lakkautuksia ja maasta karkotuksia.

2. Suomalalaisten suhtautuminen

Kaikki ryhmät suhtautuivat venäläistämiseen kielteisesti, mutta vastustamisen muodot erosivat.

1. **Myöntäväiset olivat valmiita antamaan periksi venäläisten vaatimuksille, ettei koko autonomiaa menetettäisi.**
2. **Perustuslailliset vetosivat Suomen lakiin ja katsoivat venäläistoimien loukkaavan Suomen perustuslaillisia oikeuksia. He mieluummin erosivat viroista kuin noudattivat määräyksiä.**
3. **Aktivistit olivat tarvittaessa valmiita aseellisiin toimiin venäläisiä vastaan.**

Suomalaisten suhtautuminen autonomian rajoittamiseen ja venäläistämistöimiin

RYHMITTYMÄ	TOIMINTATAPA	KANNATTAJAT
1. Myöntöväisyysuuntaus	pyrki <u>sovitteluratkaisuihin</u> venäläisten kanssa, jotta Suomen kansan ja kielen säilyminen voitaisiin varmistaa eikä jouduttaisi vielä vaikeampaan tilanteeseen.	<u>vanhasuomalainen puolue</u>
2. Perustuslailliset	vastustivat laittomina pitämiään venäläistämistöimiä ja kieltäytyivät niiden toteuttamisesta <u>passiivisen vastarinnan</u> keinoin.	<u>nuorsuomalainen puolue</u> , ruotsalainen puolue
3. Aktivistit	kannattivat venäläisten vastustamista <u>suoralla toiminnalla</u> , johon saattoi kuulua myös väkivallan käyttö.	<u>pääosin ruotsinkielistä sivistyneistöä</u> , 1904 lähtien aktivistipuolue
4. Työväenliike	vastusti venäläistämistä, mutta piti yhteiskunnan uudistamista tärkeämpänä.	Suomen työväenpuolue/SDP
5. Taiteilijat	vastustivat venäläistämistä taiteen keinoin: kansallisromantiikka ja karelianismi.	

Suomalaiset vastustavat

Passiivisesti ja **aktiivisesti**.

- Passiivista vastarintaa olivat esim.:
 - lakot, kieltäytyminen kutsunnoista, viranomaisten määräysten noudattamatta jättäminen, lehti-kirjoittelu, mielenosoitukset ja muu kielteinen suhtautuminen venäläisiin.
- **Aktiivinen vastustaminen:**
 - **valmistautumista aseelliseen toimintaan (esim. hankkimalla aseita) sekä väkivallanteot venäläisiä ja heidän myötäilijöitään vastaan.**
- Lisäksi venäläisiä vastustettiin paljon taiteen avulla, esim. maalauksilla ja musiikilla!

SUURLAKKO 1905*

- koko yhteiskunta lamaantuu, myös venäläiset varuskunnat
- Aluksi Suomi yhdessä rintamassa → autonomia
- Suurlakon jälkeen jakautuminen:

PORVARIT:

§ lailliset olot takaisin

§ valtiopäivät koolle (säädyt)

→ uusi valtiopäiväjärjestys

→ vaalilaki

TYÖVÄENLIKE:

☛ vallankumous

☞ kansankokous

→ perustuslaki

→ eduskunta vaaleilla

VALTIOPÄIVÄUUDISTUS

- yksikamarinen eduskunta
- yleinen ja yhtäläinen äänioikeus + vaalikelpoisuus
- äänioikeutettujen määrä kasvoi kymmenkertaiseksi!
 - 126 000:sta yli 1,2 miljoonaan!!!
 - myös naiset saivat asettua ehdolle!
- säännölliset valtiopäivät vuosittain
- Uusia puolueita!
- Ensimmäinen uusi eduskunta v. 1907 (200 jäs.)

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

Hyvässä vastauksessa: Pääpiirteet v. 1906 eduskuntaudistuksesta ja sen tuomat muutokset kansalaisten vaikutusmahdollisuuksiin, ääni- ja vaalioikeuden huomattava laajentuminen:

- **Entisen säätyjakoisen, nelikamarisen järjestelmän sijaan tuli yleiseen ja yhtäläiseen äänioikeuteen perustuva yksikamarinen eduskunta.**
- **Äänioikeuden saivat kaikki 24 vuotta täyttäneet Suomen kansalaiset, sekä miehet että naiset, yhteiskunnallisesta asemasta tai varallisuudesta riippumatta.**
- **Äänestäjien määrä nousi kymmenkertaiseksi runsaasta sadastatuhannesta runsaaseen miljoonaan.**
- **Uudistus ei kuitenkaan täyttänyt täysin sille asetettuja toiveita, koska hallitsijalle jäi yhä viimeinen päätäntävalta lakien säätämisessä.**

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

Kiitettävässä vastauksessa tapahtuma asetettava viitekehykseen:

- Taustalla olivat vuoden 1905 Venäjällä alkanut poliittinen kuohunta, joka Suomessa sai aikaan yleislakon.
- Keisari Nikolai II joutui suostumaan parlamentaarisiin uudistuksiin sekä Suomessa että Venäjällä.
- Eduskuntaudistuksen jälkeen ensimmäiset vaalit järjestettiin 1907, jossa porvaristo, erityisesti ruotsinkielinen, menetti asemiaan ja kaikkien naisten, maaseudun tilattoman väestön ja työväestön ääni tuli valtiopäivillä ensi kertaa kuuluviin.
- Äänestysaktiivisuus (70,7%) oli korkea, mikä kertoo kansalaisten poliittisesta aktiivisuudesta.
- Eduskunnan jatkuvat hajotukset johtivat erityisesti työväestön turhautumiseen sekä porvariston ja työväestön välien kiristymiseen.

Puolue	Luonnehdinta	Kansanedustajien määrä
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue (SDP)	työväen asiaa ajava puolue, halusi parannuksia työväen asemaan niin kaupungeissa kuin maaseudullakin	80
Suomalainen Puolue	ajoi suomen kielen aseman parantamista, suhtautui myötäillen venäläistämiseen	59
Nuorsuomalainen Puolue	Suomalaisesta puolueesta irtautunut haara, suhtautui venäläistämiseen kriittisesti (perustuslaillisuus)	26
Ruotsalainen kansanpuolue	puolusti ruotsin kielen asemaa Suomessa, suhtautui venäläistämiseen kriittisesti (perustuslaillisuus)	24
Maalaisliitto	ajoi itsenäisten talonpoikien etua ja halusi parantaa maaseudun väestön asemaa	9
Kristillinen työväenliitto	SDP:stä irtautunut haara, joka ei pitänyt SDP:n kriittisestä suhtautumisesta kristinuskoon	2

2. Sortokausi = kurinpalautus Suomessa

- 1910 yleisvaltakunnalliset lait duumalle
 - Suomea koskevat lait Venäjän ministerineuvostolle
 - Suomen eduskunnalle lausunto-oikeus → eduskunta vastusti, jolloin se hajotettiin (eduskuntavaalit lähes joka vuosi I MS:aan asti)
- 1909 ”sapelisenatti” (=venäläisiä upseereita)
- 1912 yhdenvertaisuuslaki → venäläisille kansalaisoikeudet
- Virkojen venäläistäminen
 - senaatin talousosaston johtaja, ministerivaltiosihteeri, prokuraattori
- 1914 suuri venäläistämishjelma!
 - Suomi osaksi Venäjää...jäi kesken

ITSENÄISTYMISSAJATUS HERÄÄ

I MS:n vaikutukset;

- sotatila Suomeen
- kansalaisvapauksia rajoitettiin
- sensuuri
- ulkomaankauppa vaikeutuu
- + **linnoitustyöt**
- + **Venäjänsä tarvitte**

Suomen mies! Suomen nainen!

Viisi päivää enää vain, ja Sinulla on vihdoinkin tilaisuus määrätä maasi ja kansasi kohtaloista.

Kenelle annat silloin äänesi?

Yksi vain on tässä maassa puolue ja aatesuunta, joka voi toiveesi toteuttaa, tarpeesi tyydyttää. Se on

Suomalainen puolue.

Se on liha sinun lihastasi, veri sinun verestäsi.

Se on Suomen vanha kansallinen puolue.

Se selsoo kristinuskon vankalla pohjalla.

Se on se puolue, joka täällä puolen vuosisataa on väsymättä, herkeämättä tehnyt työtä ja taistellut suomalaisen kansan puolesta.

Jos siis tahdot että toiveesi toteutetaan, että tarpeesi tyydytetään, anna silloin äänesi tälle puolueelle, äänestä

Suomalaisen puolueen ehdokkaita!

Ainostaan Suomalainen puolue voi luoda sen

Uuden, kansallisen, kansanvaltaisen Suomen,

josta Sinä olet unelmoanut, jota Sinä olet tulevaisuuteen toivonut ja jota Sinä nyt niin kiihkeästi halajat.

Naiset ja miehet!

Jokainen Teistä on edesvastuunalainen siitä, mille tolalle asiat Suomesja nyt kääntyvät.

Ajatelkaa siis tyystin ja ajatelkaa itfenäifesti ennen kuin päätätte millä listalla äänestätte.

Muistakaa

että Uuerjuomalainen eli perustuslaillis-juomennic-
linen puolue on ainoa, joka nykyoloisja fyfenee
maamme kohtaloita ohjaamaan.

Suomalainen puolue ei siihen tyfene, sillä se ei ymmärrä meidän kansallista
harrastustamme:

juomennicelaiset eivät siihen kelpaa niin kauan kuin heidän kantansa laillisuus-
kysymyksessä on laimea ja epäselvä;

lojaliteettiaomattit taas ovat käyttämässä osittaneet sitti wöhän wäittäwänjä
pöfestä järjestyksestä ja laillisuudesta että heidän hoitonsa ei tällä
nykyä woi maan ojiota jättää ilman wuoroo koto ulkiofennalle.

Uuerjuomalainen, perustuslaillinen puolue on ainoa
nykyfijistä puolueistamme, jonka entinen toiminta
jellä nykyinen kanta antawat tafeita siitä, että se
tahtoo ja fyfenee kehittäwään olojamme.

Työnies joka äänestää porvaria

tekee kuin tämä.

Äänestätkö kansan pettureja!

Jos äänestät porvaria, niin muista silloin, että äänesi menee Laukon
torpparihätäjille!

10,000,000 markalla vallanostajille!

Lahtarikaartilaisille!

Ylioppilaskoppetturien pitäjille!

Murhapolttajille (Kuopiossa, Lovisassa ja Porvoossa)!

Piiskanvinguttajille! ja Kemian tukkipokain kurittajille!

Bobnikoffin matelijaille, jotka punaista paitaa sinulle tyrkyttivät!

Kavahda raittiusuhtoria, sillä äänesi menee heitä äänestäessä hukkaan.

Mutta jos äänestät sosialidemokraatteja, niin silloin tiedät, että

kaikki valta tulee kansalle!

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

9.A Suomalainen puolue

- **Suomalaisen puolueen vaalimainos nostaa esiin nationalistisia, kansallisromanttisia ja kristillisiä arvoja.**
- **Siinä vedotaan Suomalaisen puoleen pitkään työhön Suomen eduksi.**
- **Puolue selvästi myös pyrkii vetoamaan uuteen äänestäjäkuntaan, naisiin.**
- **Mainoksen poliittinen retoriikka kytkeytyy Venäjän yhtenäistämispolitiikan Suomessa aiheuttamiin reaktioihin.**
- **Mainos pyrkii vetoamaan suomenkieliseen, suomenmieliseen ja konservatiiviseen väestönosaan.**

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

9.B Nuorsuomalainen puolue

- **Nuorsuomalainen puolue pyrkii vaalimainoksessaan mustamaalaamaan muita puolueita ja vetoaa myös naisiin.**
- **Se edustaa muutosta suhteessa ruotsalaiseen puolueeseen, joka ei nuorsuomalaisten mielestä kykene edistämään Suomen ja suomenkielisten asiaa.**
- **Suomalaista puoluetta eli suomettarilaisia syytetään myöntöväisyysspolitiikasta suhteessa Venäjään.**
- **Työväestön väitetään uhkaavan yhteiskuntarauhaa**
- **Suhtautuminen venäläistämis- eli sortotoimiin jakoi suomalaisia eri ryhmiin. Nuorsuomalaisten joukossa oli runsaasti ns. perustuslaillisia, jotka kannattivat passiivista vastarintaa laittomina pitäminä venäläistämistoimia kohtaan.**

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

9.C Sosialidemokraattinen puolue

- **Sosialidemokraattisen puolueen vaalimainoksessa teksti on erityisen kärjekästä ja vastakkain asettelevaa**
- **Porvarit rinnastetaan kansanpettureihin, jotka vehkeilevät Venäjän hallinnon kanssa.**
- **Poliittisia vastustajia syytetään vuoden 1905 aikana syntyneistä porvariston ja työväestön välisistä konflikteista.**
- **Mainos on voimakkaasti kansanvallan puolella ja eliittiä vastaan.**
- **Vaalimainoksen kuvassa vahvistetaan käsitystä, että porvarit riistävät työväestön tekemän työn hedelmiä.**
- **Vaalimainoksen luoma kuva kanavoi työväestön kokemaa pettymystä ja tyytymättömyyttä yhteiskunnalliseen ja poliittiseen epätasa-arvoon.**
- **Vaalimainoksessa mainitut konfliktit perustuvat todellisiin tapahtumiin.**

S2022/9: Suomen eduskuntaudistus 1906

- Kokelas kontekstualisoi ja taustoittaa aineistot.
- Aineistot ovat vaalimainoksia, joilla pyritään vaikuttamaan äänestäjiin.
- Niiden antamaa kuvaa yhteiskunnallisesta tilanteesta ja haasteista voi pitää kärjistettyinä.
- Kiitettävässä vastauksessa kokelas kiinnittää vaalimainosten teemat yhteiskunnalliseen kontekstiin.